

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

ការសួរដេញដោលពីភាពដែលអាចជឿបានរបស់សាក្សីចាប់ផ្តើមដំណើរការបន្ត

វាល ជេកសាន់

ប្រាក់ ខន អតីតអ្នកសួរចម្លើយនៅកុកខ្នងស្នែង (មន្ទីរស-២១) បានត្រឡប់ចូលមកកាន់ កន្លែងសាក្សីវិញនៅថ្ងៃនេះ និងបានបន្តផ្តល់សេចក្តីលម្អិតស្តីពីប្រតិបត្តិការក្នុងកុកដែលគ្រប់គ្រង ដោយ ជនជាប់ចោទ កាំង ហ្គេកអ៊ាវ (ហៅ ខូច) ។

សហព្រះរាជអាជ្ញា ហាក់បីដូចជាទទួលស្គាល់ថាភាពដែលអាចជឿបានរបស់សាក្សីនឹងទទួល រងការខូចខាតដោយសាររបាយការណ៍មិនស្របគ្នាដែលសាក្សីបានផ្តល់ឲ្យកាលពីថ្ងៃមុន ។ សហព្រះ រាជអាជ្ញាបានប្រើពេលវេលារបស់ខ្លួនដើម្បីធ្វើការបញ្ជាក់សេចក្តីលម្អិតនៃសក្តិកម្មរបស់សាក្សីម្តងទៀត ។ សហព្រះរាជអាជ្ញា តាន់ សេណារុន បានចាប់ផ្តើមសួរសាក្សីដោយបង្ហាញពីដែនដីនៃមន្ទីរស-២១ និងសួរសាក្សីឲ្យបង្ហាញប្រាប់តុលាការពីទីតាំងជាក់លាក់ដែលបានលើកឡើងកាលពីម្សិលមិញ រួមមាន ទឹកនៃដីដែលការសួរចម្លើយប្រព្រឹត្តឡើង ទឹកនៃដីបូមឈាមអ្នកទោស និងទឹកនៃដីដែល ប្រាក់ ខន បានឃើញទារកត្រូវបានសម្លាប់ដោយប្រធានថ្នាក់លើម្នាក់នោះ ។ សហព្រះរាជអាជ្ញា វីលលៀម ស្មីត បានបង្ហាញខ្សែវីឌីអូមួយចំនួនដកស្រង់ពីឯកសារ “មន្ទីរស-២១ : ម៉ាស៊ីនពិយាដខ្សែក្រហម”ដែល បាននុះបង្ហាញពីបទសម្ភាសន៍ដែល ប្រាក់ ខន បានផ្តល់កាលពីមុនទាក់ទងនឹងបទពិសោធន៍របស់ ប្រាក់ ខន នៅមន្ទីរស-២១ ។ ដើម្បីជួយតម្រង់ទិសដៅដល់សក្តិកម្មរបស់សាក្សី លោក ស្មីត បានចាក់ បង្ហាញខ្សែវីឌីអូនីមួយៗ ហើយបន្ទាប់មកបានសួរទៅកាន់ ប្រាក់ ខន ថាតើរបាយការណ៍កាលពីមុន របស់ ប្រាក់ ខន មានភាពត្រឹមត្រូវដែរឬទេ ។ គម្រោងការណ៍នេះបានបង្ហាញថាមានអត្ថប្រយោជន៍ ពីព្រោះថា សហព្រះរាជអាជ្ញាអាចជំរុញឲ្យមានការយល់ដឹងដែលសមស្របដ៏ប្រសើរមួយលើសក្តិកម្ម របស់ ប្រាក់ ខន ។ យ៉ាងណាមិញ វាហាក់បីដូចជាមិនមានភាពច្បាស់លាស់ទេថាតើ ប្រាក់ ខន ពិតជាបានចង់ចាំយ៉ាងច្បាស់នូវព្រឹត្តិការណ៍ដែល ប្រាក់ ខន បានផ្តល់សក្តិកម្ម ឬ ថាតើ ប្រាក់ ខន កំពុងតែបញ្ជាក់អះអាងរបាយការណ៍ទាំងនេះដើម្បីចៀសវាងពីការបង្ហាញនូវភាពមិនស្មោះត្រង់របស់ខ្លួន តែប៉ុណ្ណោះមែនទេ ។

ក្រោយពីសហព្រះរាជអាជ្ញាបានបញ្ចប់ទៅ មេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីបានចាប់ផ្តើមការ ចោទសួរសំណួរមួយខ្សែដែលមានបំណងដើម្បីពិពណ៌នាថា ខូច ជាមេដឹកនាំដែលប្រកាន់ខ្ជាប់នូវការគ្រប់ គ្រងផ្តាច់ការលើសកម្មភាពរបស់អ្នកនៅក្រោមបង្គាប់របស់ខ្លួន ។ ជាការឆ្លើយតបនឹងសំណួររបស់ មេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ប្រាក់ ខន បានពិភាក្សាពីរបៀបដែលគាត់ត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យចេញ

ចូលរោងបាយ កុក និងបន្ទប់ស្ងួតម៉េឃើយនៅមន្ទីរស-២១ តែប៉ុណ្ណោះ ដោយសារតែវិធានដីគីរីវ័ន របស់ ខុច ធ្វើការដាក់កម្រិតបុគ្គលិកពីទីតាំងដែលត្រូវធ្វើការ ។ ប្រាក់ ខន ក៏បាននិយាយផងដែរថា ក្នុងរយៈពេលបីថ្ងៃមុនពេលរៀនណាមចូលដល់ភ្នំពេញ នៅខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៧ អ្នកស្ទូរចម្លើយមិន បានទទួលបញ្ជាអ្វីពី ខុច ឡើយ ដូច្នោះហើយអ្នកស្ទូរចម្លើយទាំងនោះបានចំណាយពេលធ្វើការរបស់គេ ដោយ“អង្គុយជុំគ្នាមិនធ្វើអ្វីទាំងអស់” ។

ប៉ុន្តែ មេធាវីដើមបណ្ឌិតរដ្ឋប្បវេណី ម៉ាទីន ហ្សាកាំង អាចធ្វើឲ្យការខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ សហព្រះរាជអាជ្ញាមិនមានសារសំខាន់ ខណៈពេលដែលអ្នកស្រីបានជ្រើសរើសប្រើពេលវេលារបស់ អ្នកស្រីសាកសួរសាក្សីដើម្បីចោទសួរ ខុច ជំនួសវិញ ។ នៅពេលដែលត្រូវបានសួរពីរបាយការណ៍ របស់ ប្រាក់ ខន ខុច បានបំភ័យសាក្សីដោយនិយាយថា របាយការណ៍ខ្លះត្រូវបាន“ប្រឌិតឡើង” ។ លោកប្រធានចៅក្រម និល ណុន បានចូលរួមដោះស្រាយបញ្ហានេះ និងបានក្រើនរំពួក ខុច មិនឲ្យ “ដាក់សម្ភាធលើសាក្សី” និងឲ្យ“ប្រកាន់ខ្ជាប់នូវឥរិយាបថសមរម្យ” ។

ក្នុងដំណាក់កាលពាក់កណ្តាលលើកទីពីរក្នុងដំណើរការនីតិវិធីថ្ងៃនេះ មេធាវីការពារក្តីបានព្យាយាមកាត់បន្ថយភាពដែលអាចជឿបានរបស់សាក្សីដោយរិះគន់លើការយល់ដឹងជាមូលដ្ឋានរបស់ ប្រាក់ ខន ទាក់ទងនឹងសក្តិកម្មរបស់ខ្លួន ។ ជាការឆ្លើយតបនឹងសំណួរពីមេធាវីការពារក្តី លោក ហ្សង់ស្ទ័រ រូ សាក្សីបានទទួលស្គាល់ថារបាយការណ៍ខ្លះក្នុងសក្តិកម្មរបស់គាត់កើតចេញពីការតាមដានសាក្សីមុនៗ ផ្តល់ សក្តិកម្មនៅក្នុងតុលាការកាត់ទោស ខុច ។ បន្ថែមលើនេះ ប្រាក់ ខន ក៏បានសារភាពថាគាត់បាន សម្រាកព្យាបាលនៅមន្ទីរពេទ្យតាំងពីឆ្នាំ១៩៧៤ រហូតដល់ថ្ងៃរំដោះរបស់រៀនណាមក្នុងឆ្នាំ១៩៧៧ ហេតុដូច្នោះហើយ ប្រាក់ ខន មិនបានឃើញហេតុការណ៍អ្វីនៅមន្ទីរស-២១ ដោយខ្លួនឯងនោះទេក្នុង អំឡុងពេលនោះ ។

មេធាវីការពារក្តីបានប្រើពេលវេលាសេសសល់របស់ខ្លួនដើម្បីជំទាស់លើជំនឿដែលថា បុគ្គលិក មន្ទីរស-២១ បានប្រកាន់ខ្ជាប់នូវបទបញ្ជារបស់ ខុច យ៉ាងមុតមាំ ។ លោក រូ បានបង្ហាញកំណត់ ហេតុរបស់អ្នកស្ទូរចម្លើយរបស់មន្ទីរស-២១ ម្នាក់ទៀត ដកស្រង់ចេញពីវគ្គសិក្សារបស់ ខុច ដែល និយាយថា អ្នកស្ទូរចម្លើយដំបូងបង្អស់ត្រូវតែអាស្រ័យលើ“ការដាក់សម្ភាធដែកនយោបាយ” និងប្រើ ប្រាស់ការធ្វើពន្យល់កម្មជាវិធីសាស្ត្របន្ទាប់បន្សំមួយតែប៉ុណ្ណោះ ។ បន្ទាប់មក លោក រូ បានធ្វើការ ប្រៀបធៀបឲ្យខុសគ្នាជាមួយនឹងរបាយការណ៍ដែលផ្តល់ឲ្យដោយសាក្សី ដែលបង្ហាញថា ការធ្វើពន្យល់ កម្មជាវិធីសាស្ត្រដ៏សំខាន់ក្នុងការស្ទូរចម្លើយដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់ដោយបុគ្គលិក ។ ជាការឆ្លើយតប

សាក្សី បានអះអាងថា ខុច តាមពិតបានបង្កប់អ្នកយាមមុនដំបូងឲ្យធ្វើការអាស្រ័យលើ «ការដាក់ សម្ភាគផ្នែកនយោបាយ» និងឃោសនាការ ។

ជម្លោះនីតិវិធីបានវិវាទដល់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង

នៅពេលដែលមេធាវីការពារក្តីបានបញ្ចប់ អង្គសវនាការបានណែនាំខ្លួនសាក្សីបន្ទាប់គឺ គោក ស្រស់ អតីតអ្នកយាមមន្ទីរស-២១ ។ ជាការឆ្លើយតបនឹងសំណួរពីលោកប្រធានចៅក្រម និង ណុន និងចៅក្រម ធុ មុន្នី គោក ស្រស់ បានរៀបរាប់យ៉ាងសង្កេតពីបទពិសោធន៍របស់ខ្លួនក្នុងអំឡុងពេល របបខ្មែរក្រហម ។ គោក ស្រស់ បានពន្យល់ប្រាប់ថា ដំបូងគាត់បានចូលបម្រើបដិវត្តន៍ក្នុងឆ្នាំ ១៩៧៣ ធ្វើជាសមាជិកម្នាក់របស់កងពលធំលេខ១២ ។ ក្រោយពីខ្មែរក្រហមបានកាន់កាប់ទីក្រុង ភ្នំពេញ គោក ស្រស់ ត្រូវបានផ្លាស់ទៅកុកតាខ្មៅ ហើយក្រោយមកត្រូវបានបញ្ជូនទៅមន្ទីរស-២១ ឲ្យធ្វើការជាអ្នកយាម ។

យ៉ាងណាមិញ សក្តីកម្មរបស់ គោក ស្រស់ ត្រូវបានពន្យារខណៈពេលដែលសហព្រះរាជ អាជ្ញា លោក វីលៀម ស្ទីត និងមេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី អ្នកស្រី ស៊ុលកេ ស្តេងហ្សិនស្តី បាន ធ្វើការស្នើសុំដល់អង្គសវនាការទាក់ទងនឹងនីតិវិធីនៃការចោទសួរសាក្សី ។ លោក ស្ទីត បាននិយាយ ពីបញ្ហាថា តើភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងអង្គសវនាការទាំងមូលអាចចោទសួរជនជាប់ចោទនៅពាក់ កណ្តាលពេលនៃការចោទសួរលើសាក្សីបានដែរឬទេ និងបានជំទាស់ថានីតិវិធីបែបនេះអាចអនុញ្ញាតឲ្យ ជនជាប់ចោទបំភិតបំភ័យសាក្សី និងធ្វើឲ្យសាក្សីមិនមានទំនុកចិត្ត ។ សំណើរបស់លោក ស្ទីត គឺជាការ ឆ្លើយតបទៅនឹងសេចក្តីសម្រេចលើការអនុញ្ញាតឲ្យមេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ម៉ាទីន ហ្សាកាំង សួរ សំណួរ ខុច នៅពាក់កណ្តាលនៃសក្តីកម្មរបស់ ប្រាក់ ខន ជាលើកដំបូងក្នុងថ្ងៃនេះ ។ លោក ស្ទីត បានស្នើសុំថា អង្គសវនាការគួរតែផ្លាស់ប្តូរនីតិវិធីរបស់គេដើម្បីការពារការអនុវត្តបែបនេះសម្រាប់ថ្ងៃ អនាគត ។ ជាការឆ្លើយតប មេធាវីការពារក្តីបានជំទាស់ថាសហព្រះរាជអាជ្ញាមាន «ភាពភ័យខ្លាច និង ការសន្ទនាដែលមានឥទ្ធិពលទៅវិញទៅមក» ។

ក្រោយពីសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា អ្នកស្រី ស្តេងហ្សិនស្តី បាននិយាយពីពេលវេលា កំណត់ ដែលផ្តល់ឲ្យភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់ការចោទសួរ ហើយបានស្នើសុំថា ភាគីដើម បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីអាចដាក់សំណួរដែលគេមិនអាចសួរទៅសាក្សីនៅមុខចៅក្រម ដែលជាអ្នកអាចធ្វើការ ពិចារណាថាតើសំណួរបែបនេះគួរតែត្រូវបានដាក់ចោទសួរទៅកាន់សាក្សីដែរឬទេ ។ មេធាវីការពារក្តី បានបដិសេធយ៉ាងដាច់ខាតដោយលោក រូ បានធ្វើការចោទប្រកាន់លើអ្នកស្រី ស្តេងហ្សិនស្តី ពីបទប៉ុន

ប័ណ្ណគេចវេះចេញពីសេចក្តីសម្រេចរបស់ចៅក្រមដើម្បីកំណត់ ពេលវេលារបស់ភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ។

អង្គសវនាការបានព្រមព្រៀងធ្វើការពិចារណាលើសំណើទាំងពីរនេះ និងបានកំណត់ធ្វើសេចក្តីសម្រេចនៅថ្ងៃច័ន្ទ ទី២៧ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៧ ។